

Minister Rodziny,
Pracy i Polityki Społecznej

Akceptuję:

z up.

MINISTER

Stanisław Szwed
SEKRETARZ STANU

Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

Program asystent rodziny i koordynator rodzinnej pieczy zastępczej na rok 2019

Warszawa, 16 lipca 2019 r.

1. Podstawa prawna

Podstawą prawną „Programu asystent rodziny i koordynator rodzinnej pieczy zastępczej na rok 2019, zwanego dalej „Programem”, jest art. 247 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2019 r. poz. 1111, z późn. zm.).

2. Cel Programu

Celem Programu jest wzmocnienie roli asystentów rodziny i koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej w systemie wspierania rodziny i pieczy zastępczej oraz realizacja przez asystenta rodziny wsparcia, o którym mowa w art. 8 ust. 2 i 3 ustawy o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” w stosunku do kobiet posiadających dokument potwierdzający ciążę, ich rodzin, rodzin z dzieckiem posiadającym zaświadczenie o ciężkim i nieodwracalnym upośledzeniu albo nieuleczalnej chorobie zagrażającej życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu.

W tym kontekście niezwykle istotne jest zwiększenie liczby asystentów rodziny i koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej oraz położenie w Programie nacisku na stałość ich zatrudnienia, co w efekcie końcowym ma przynieść skuteczniejsze wsparcie rodzin biologicznych i osób sprawujących pieczę rodzinną. Asystenci rodziny – w ramach realizacji swoich obowiązków – winni pozostawać w gotowości do realizacji zadań, o których mowa w ustawie o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”, zatem dostępność tych asystentów powinna być zapewniona w każdej gminie.

Zgodnie z danymi zebranymi w centralnej aplikacji statystycznej na koniec 2018 r. ogółem funkcjonowało w gminach ponad 3,9 tys. asystentów rodziny oraz w powiatach ponad 1,7 tys. koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej.

Gminy i powiaty coraz częściej zatrudniają swoich pracowników na podstawie Kodeksu pracy. Tendencja ta utrzymuje się od kilku już lat. Należy jednak zauważyć, że w 2018 r. nie wszystkie gminy zatrudniały jeszcze asystentów rodziny. Jest to niepokojące zwłaszcza w kontekście art. 112³ § 1 ustawy z dnia 25 lutego 1964 r. - Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. z 2017 r. poz. 682, z późn. zm.), zgodnie z którym umieszczenie dziecka w pieczy zastępczej może nastąpić, z wyjątkiem sytuacji poważnego zagrożenia dobra dziecka, w szczególności zagrożenia jego zdrowia i życia, po wyczerpaniu wszystkich

narzędzi wsparcia rodziny, wśród których kodeks wymienia między innymi asystenta rodziny. Gminy powinny zatem obligatoryjnie zatrudniać asystentów rodziny, tak aby zapewnić podaż tego typu usług. Ponadto brak asystenta rodziny w gminie skutkuje niemożnością realizacji obligatoryjnych w swym charakterze działań określonych w ustawie o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”. Z uwagi na powyższe istnieje ciągła potrzeba zwiększania liczby asystentów rodziny w Polsce, zarówno ze względu na rosnącą potrzebę zwiększania podaży usług na rzecz rodzin, jak i ze względu na wzrost liczby zadań asystentów rodziny.

Uwzględniając powyższe argumenty, a także ugruntowaną już znaczącą rolę, jaką pełnią asystenci rodziny i koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej w systemie wsparcia rodziny i pieczy zastępczej, Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej ogłasza Program na dofinansowanie zatrudnienia asystentów rodziny i koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej.

Celem Programu jest wspieranie jednostek samorządu terytorialnego szczebla gminnego i powiatowego w rozwoju systemu wspierania rodzin, w tym zwiększenie dostępu do usług asystenta rodziny w gminie oraz do usług koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej w powiecie. Założeniem Programu jest także stymulowanie podejmowania przez samorządy terytorialne odpowiednich szczebli (gmin i powiatów) działań, które będą służyły wspieraniu rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze, w celu zatrzymania w rodzinie dzieci zagrożonych umieszczeniem w pieczy zastępczej lub jak najszybszego powrotu do rodziny dzieci umieszczonych wcześniej w pieczy zastępczej, a także rozwój sieci koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej w celu wspierania przebiegu procesu deinstytucjonalizacji pieczy zastępczej poprzez odpowiednie wsparcie udzielane osobom prowadzącym rodzinne formy pieczy zastępczej.

Program ma promować stabilizację zatrudnienia i dawać poczucie bezpieczeństwa zawodowego zarówno asystentom rodziny zatrudnionym w gminach, jak i koordynatorom rodzinnej pieczy zastępczej zatrudnionym w powiatach

3. Adresaci Programu

Program jest adresowany do jednostek samorządu terytorialnego szczebla gminnego i powiatowego, których obowiązkiem jest realizacja zadań wynikających z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz ustawy o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”. W ramach Programu ze środków finansowych korzystać mogą również podmioty niepubliczne, które zgodnie z art. 190 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie

pieczy zastępczej realizują zadanie pracy z rodziną lub organizatora rodzinnej pieczy zastępczej jedynie na zlecenie samorządu po uzyskaniu dotacji przez samorząd.

4. Zakres realizacji Programu

1. Dofinansowanie kosztów wynagrodzenia asystenta rodziny.
2. Dofinansowanie kosztów wynagrodzenia koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej.

5. Finansowanie

Program finansowany jest ze środków budżetu państwa ujętych w ustawie budżetowej na rok 2019 w rezerwie celowej poz. 53 – *Środki na finansowanie lub dofinansowanie zadań wynikających z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (w tym na prowadzenie ośrodków adopcyjnych oraz finansowanie pobytu dzieci cudzoziemców w pieczy zastępczej).*

Łącznie na Program zaplanowano środki w wysokości nieprzekraczającej kwoty 75 mln zł.

Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej zastrzega sobie prawo dokonania zmian w odniesieniu do wysokości kwoty zaplanowanej na Program.

Dysponentem środków budżetowych na Program są Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej oraz Minister Finansów, a po dokonaniu podziału na poszczególne województwa dysponentami są wojewodowie, którzy przekazują środki finansowe gminom i powiatom, na podstawie umów w sprawie dofinansowania zadań własnych gminy/powiatu.

Środki z rezerwy budżetu państwa mogą być przeznaczone jedynie na pokrycie wydatków kwalifikowalnych dotyczących dofinansowania kosztów wynagrodzenia asystentów rodziny i koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej stanowiąc dochód gminy lub powiatu.

6. Czas realizacji zadania

Dofinansowanie dotyczy zatrudniania asystentów rodziny i koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej realizowanych w okresie od dnia 1 stycznia 2019 r. do dnia 31 grudnia 2019r.

7. Warunki dofinansowania w ramach Programu

1. Dofinansowaniu w ramach Programu mogą podlegać **koszty wynagrodzenia asystentów rodziny** (dotyczy to utworzonego stanowiska pracy, nie konkretnej osoby) do kwoty maksymalnie wynoszącej:

1900 zł brutto miesięcznie **dla asystenta rodziny** na pełen etat, co stanowić powinno maksymalnie do 60% kosztów wynagrodzenia brutto (podmiot wnioskujący o dofinansowanie winien zabezpieczyć dodatkowo finansowy udział własny w wysokości minimum 40%)

lub

800 zł brutto miesięcznie **dla asystenta rodziny** w przypadku – równoważnej czasowo w stosunku do pełnego etatu – umowy-zlecenia, co stanowić powinno maksymalnie do 27% kosztów wynagrodzenia brutto (podmiot wnioskujący o dofinansowanie winien zabezpieczyć dodatkowo finansowy udział własny w wysokości minimum 73%).

2. Dofinansowaniu w ramach Programu mogą podlegać **koszty wynagrodzenia koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej** (dotyczy to utworzonego stanowiska, nie konkretnej osoby) do kwoty maksymalnie wynoszącej:

1900 zł brutto miesięcznie **dla koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej** miesięcznie na pełen etat, co stanowić powinno maksymalnie do 60% kosztów wynagrodzenia brutto (podmiot wnioskujący o dofinansowanie winien zabezpieczyć dodatkowo finansowy udział własny w wysokości minimum 40%)

lub

800 zł brutto miesięcznie **dla koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej** w przypadku – równoważnej czasowo w stosunku do pełnego etatu – umowy-zlecenia, co stanowić powinno maksymalnie do 27% kosztów wynagrodzenia brutto (podmiot wnioskujący o dofinansowanie winien zabezpieczyć dodatkowo finansowy udział własny w wysokości minimum 73%).

Nie podlegają dofinansowaniu koszty delegacji, dojazdu, koszty wyposażenia miejsca pracy, nagród, dodatkowych wynagrodzeń rocznych („trzynaste pensje”), premii niestanowiących stałego elementu wynagrodzenia oraz koszty zatrudnienia, tj. składki leżące po stronie pracodawcy.

Jednostki samorządu terytorialnego, które w roku 2018 zatrudniały asystentów rodziny i koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej – na podstawie stosunku pracy – na poziomie

100% ogółu wszystkich zatrudnionych w gminie/powiecie w ramach Programu asystent rodziny i koordynator rodzinnej pieczy zastępczej, będą miały zagwarantowane dofinansowanie w ramach Programu na rok 2019. Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej zastrzega sobie jednak w tym przypadku możliwość uwzględnienia dodatkowych kryteriów, wówczas gdy zgłaszane przez jednostki samorządu terytorialnego zapotrzebowanie przekroczy dostępne środki.

W sytuacji złożenia przez jednostki samorządu terytorialnego zapotrzebowania na środki w kwocie przekraczającej kwotę zaplanowaną na Program, przy ustalaniu ostatecznych kwot dotacji dla beneficjentów Programu Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej zastrzega sobie prawo do zastosowania dodatkowych kryteriów, w tym m.in. wskaźnika G/P (wskaźnik dochodów podatkowych na 2019 r.) oraz dofinansowania w pierwszej kolejności zatrudnienia powstałego na podstawie stosunku pracy.

W ramach Programu kwalifikowane są koszty poniesione w 2019 r. (możliwa będzie refundacja kosztów poniesionych od stycznia 2019 r.).

Złożenie zapotrzebowania na dofinansowanie w ramach Programu nie jest równoznaczne z przyznaniem dotacji w zapotrzebowanej wysokości.

Jednostki samorządu terytorialnego, które w roku 2019 będą zatrudniały asystentów rodziny i koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej – na podstawie stosunku pracy – na poziomie 100% ogółu wszystkich zatrudnionych w gminie/powiecie w ramach Programu asystent rodziny i koordynator rodzinnej pieczy zastępczej, będą miały zagwarantowane dofinansowanie w ramach Programu planowanego w roku 2020. Przy czym Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej zastrzega sobie możliwość uwzględnienia dodatkowych kryteriów przyznania dotacji np. w przypadku, gdy zgłaszane przez jednostki samorządu terytorialnego zapotrzebowanie przekroczy dostępne środki.

8. Realizatorzy Programu oraz ich zadania

Realizacja zadań Programu będzie prowadzona na trzech szczeblach:

I. Szczebel centralny – Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej:

1. Przygotowanie Programu.
2. Przygotowanie wzorów: zapotrzebowań dla gmin i powiatów, zbiorczego zestawienia z województwa, wytycznych do umowy z gminą/powiatem, sprawozdań dla gmin

- i powiatów, sprawozdania dla wojewodów z realizacji Programu (wzory stanowią załączniki do Programu).
3. Dokonanie podziału zaplanowanej kwoty dotacji w ramach rezerwy celowej budżetu państwa dla gmin i powiatów z uwzględnieniem zapotrzebowania przekazanego przez wojewodów – wg wzoru stanowiącego załącznik nr 2 do Programu oraz kryteriów wskazanych w Warunkach dofinansowania w ramach Programu.
 4. Wskazanie w ramach podziału środków kwoty koniecznej do wnioskowania przez wojewodów w ramach rezerwy celowej budżetu państwa.
 5. Złożenie wniosku do Ministra Finansów w celu rozdysponowania środków z rezerwy celowej budżetu państwa do budżetów wojewodów odpowiednio do ostatecznego wyboru ofert.
 6. Analiza sprawozdań wojewódzkich z realizacji Programu.
 7. Sporządzenie sprawozdania zbiorczego z realizacji Programu.
 8. Ocena realizacji zadań finansowanych z Programu na podstawie sprawozdań przesyłanych przez wojewodów.

II. Szczegół wojewódzki – Wojewoda:

1. Zebranie informacji o zapotrzebowaniu na środki od gmin i powiatów na zadania wskazane w Programie, wg wzoru stanowiącego załącznik nr 1 do Programu.
2. Ocena pod względem formalnym i merytorycznym złożonych przez gminy i powiaty zapotrzebowań.
3. Udzielanie informacji o zasadach Programu, a także interpretacja postanowień Programu.
4. Przekazanie do Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej zbiorczego zestawienia z województwa jst, które zgłosiły zapotrzebowanie na dofinansowanie, wg wzoru stanowiącego załącznik nr 2 do Programu.
5. Przygotowanie dokumentacji dla jednostek, w tym: wzoru umowy sporządzonego na podstawie opracowanych przez Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej wytycznych i sprawozdania dla gmin i powiatów (wg wzorów stanowiących załączniki nr 3 i 4 do Programu).
6. Zawieranie umów z jednostkami.
7. Wystąpienie wraz z Ministrem Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej do Ministra Finansów o środki budżetowe, zgodnie z ostatecznym wyborem ofert w odniesieniu do rezerwy celowej budżetu państwa.
8. Przekazanie środków jednostkom samorządu terytorialnego.

9. Analiza przekazanych przez jednostki samorządu terytorialnego sprawozdań z realizacji Programu.
10. Rozliczenie dotacji.
11. Przekazanie do Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej wojewódzkiego sprawozdania z realizacji Programu wg wzoru stanowiącego załącznik nr 5 do Programu.
12. Kontrola realizacji Programu.

III. Szczebel lokalny – jednostki samorządu terytorialnego szczebla gminnego lub powiatowego:

1. Złożenie zapotrzebowania do wojewodów, wg wzoru stanowiącego załącznik nr 1 do Programu.
2. Realizacja zadań zgodnie z podpisanymi umowami.
3. Rozliczenie dotacji.
4. Przekazanie do wojewody sprawozdania z realizacji zadania dofinansowanego z Programu, wg wzoru stanowiącego załącznik nr 4 do Programu.